

žave ali iz javnih zalog, ter da se mora po obstoječih deželnih postavah vedno ravnati.“

Gospodarske stvari.

Kteri les od rozge ali trte kaže najbolj za trsne sajenice.

M. Kakor le dobro, zdravo seme lepo in obilno zrnje rodi, kakor le krepko živinsko pleme močno in lepo živino zareja, ravno tako tudi le močen, zdrav in rodovitni trs daje les, iz kterega se dobivajo sajenice, iz kterih postanejo krepki in rodovitni trsi. Toraj moramo izbirajoči les za trsne sajenice, skrbno gledati na zdravje, krepkost in rodovitnost maternega trsa, od kterega se jemlje sajenice. Izbirajoči les za sajenice, se moramo toraj prašati: 1. Od kterega trsa se bodo najboljše sajenice dobile? 2. Ktere rozge ali trte na trsu dajejo najboljše sajenice? 3. Kteri del na rozgi ali trti je najpripravnější? Vse, kar se plodi ima neko podedovavno sposobnost v sebi. Ravno tako tudi trs. Mladi trs ne rodi samo isto sorto, ampak ima tudi tiste dobre ali slabe lastnosti v večji ali manjši meri, ktere je imel materni trs. Kdor hoče tedaj od zasajevanja v vinogradu dober uspeh imeti, mora sajenice le od krepkih, zdravih in rodovitnih trsov jemati. Ne sme mu se tedaj tožiti o prilikah raznih opravkov po vinogradu posamezne trse opazovati in tiste, ki se po posebno lepi rasti zdravju in rodovitnosti od drugih odlikujejo, zaznamovati, da more o svojem času od njih les za sajenice jemati. Na prvi pogled se ta način izbiranja sajeničnega lesa precej težaven zdi, vendar pa bode vsakemu, kteremu je za vinograd mar in mu pravo skrb daruje, njegov trud popolnem poplačal. Nadzirovaje delo ali pregledovaje vinograd vinogradar to lahko opravi. Drugo prašanje je, ktere rozge ali trte se morajo za sajenice jemati? Navadno se jemlje za sajenice jednoletni les na dveletnem. Tu pa je treba poseben ozir jemati na razna očesa, iz kterih trte proraščajo. Znano je in vsak skušen vinogradnik vé, da so le bolj spodnja očesa prava rodovitna očesa in da le rozge, ktere so iz takih oces pognale, največjo gotovost za rodovitnost mladega trsa obetajo. Tudi les iz spodnjih, močnejših oces prej zazori in tako zopet svoja očesa krepkejše in za življenje pripravnejše razvije. Število teh oces se ne da do pičice določiti, vendar pa za naš namen jih 3—5 zadostuje. Ravno ta okoliščina, da so le spodnja očesa prava rodovitna očesa in da so bolj krepko razvita od drugih, določuje tudi del rozge, kterega moramo z največjo gotovostjo za sajenice odbrati. Najbolje je tedaj spodnji del rozge za sajenice. Vrh povedanih lastnosti, ktere ravno ta del rozge ima, so tudi na njem očesa bliže drugo poleg drugega, kar najgotovejše poročstvo daje, da se sajenica močno obkorenini in da potem mladi trsi tudi lepo poganjajo in rastejo.

Še tudi drugo zelo imenitno prednost ima ta del rozge. Po njem se najlajše gnjiloba v strženu sajeničnem zabrani in sicer bolj, nego se to na kteri koli drug način doseči zamore. Ako se klinček dveletnega lesa na jednoletni rozgi pusti, se tako stržen jednoletne rozge zvnajnih škodljivih upljivov obvaruje. Da je pa gnjiloba stržena za rast sajenice škodljiva in mudivna, to vsakdo lahko sprevidi. Imajo sicer še navado sajenico tik pod spodnjim petnim očesom odrezati in jo tako gnjitja varovati. V očesu je namreč bolj živahno življenje nego v kterem koli drugem delu rozge in tako se rez kmalo zaceli in zaraste in stržen je gnjilobe obvarovan. Tako ravnanje je tudi vse hvale in priporočbe vredno, vendar pa je še boljše in gotovejše, klinček dveletnega lesa na rozgi puščati. Tuje roke namreč, kterim se mora vendarle več del dela prepustiti, ga ne opravljajo vedno vestno ter ali preveč ali premalo odrežejo in tako ravno namišljen namen v nemar puščajo. Bolj varno in zanesljivo je toraj dveletni les na sajenicah puščati in sicer tako, da še mal klinček dveletnega lesa na jednoletni sajenici ostane.

Slednjič se še praša, od ktere letine les je za sajenice najboljši! Popolnoma dobra vinska trta mora dve dobri letini pred seboj imeti, jedno, v kteri rodovitni les, drugo, ki grozdje dozori. Tako tirja tudi dober les za sajenice dve ugodni vremenski leti, kterih prvo daje močna in zdrava očesa za sajenice, drugo pa pravi sajeniški les. Najboljše je tedaj les za sajenice jemati od dobre vinske letine. Ugovor, da so trte dobre letine preveč izsesane in da nimajo potrebne moči, je prazen in ne velja. Grozdje ne živi in se ne zori na škodo lesno. Se vé, da se mora na povedan način les za sajenice izbirati. Kdor si jih mora pa kupovati, ne more toliko izbirčen biti. Samo gledé prodajavca sajenic pa more in mora vendar izbirati in previdno ravnati.

Jesenska jabelka. 6. Gravenštajnarce (Lukas I. 3 a) Gravensteiner. Brez dvomba najzlahtnejše in najljubše jabelko, ki je velikim kroglam podobno. Navadno (kelih) muha precej globoko leži ter je ovita s tenkimi rebrcami. Lupina je nježna, nekoliko mastnata. Barva je s prva belo-rumena, in se pozneje spremeni v zlato-rumeno. Na prisolnčni strani ima sad lepo karmezinasto-rudečo barvo. Odličen pri tej sorti je močen dišaven, aromatičen duh, po kterem med drugim jabelnim sadjem slovi. Meso je rumenkasto zelo sočnato in ima dišaven, ananasu enak, okus. Sad že konec septembra zori in trpi do Božiča in še dalje. Drevo raste krepko in nastavi starejo krogli enako in visoko krono. Rodi obilno, vendar ljubi proti nevihtam zavarovano lego, ker sadje rado nezrelo iz drevesa pada. Sad je izvrsten za mizo in za gospodarstvo; tudi cenljiv za prodajo, ker se vselej dobro plačuje. Dobre lastnosti te sorte so dovolj znane; zato je tudi v severni Nemčiji to jabelko splošno razširjeno.

7. Knežek (Lukas II. 3 b.) Prinzenapfel. Podoba ima spremenljivo; navadno mu je podolga; včasih pa tudi široka in visoka. Barva je na drevesu svitla, rumenkasto-zelena; kedar sad dozori je tudi lepo blede-rumen, kakor citrone. Prostoviseči sad je na prisolnčni strani karmezinarasto-rudeč in progast; na odsolnčni strani je pa le slabo narisano. Knežek zori meseca septembra in oktobra in se ravna po legi in kraju, ter po razmerah trpi do februarja, navadno pa do Božiča. Zavoljo njeznega sladkovinskega dišavnega okusa je sad cenljiv za na mizo in za gospodarstvo. Drevo raste v vsakej zemlji, tudi v menj pristojnih legah, krepko in hitro; pozneje na zemljo viseče veje so zaporedno z obilnim sadjem obložene; vendar se svetuje omenjeno drevesce tamkaj saditi, kjer mu nevihte ne morejo preveč škodovati.

Juri Žmavec.

M. Dober klej (kit) za lito železo. Dostikrat se primeri, da peči iz litega železa, plošče na železnih ognjiščih, železne dverice na pečeh itd., če so zelo vroče in če se slučajno po kateri koli nerednosti z mrzlo vodo poskropé ali polijejo, razpočijo. Tako počeni deli litega železa se dajo lahko in brez posebnih stroškov zopet trpežno sklejiti, ako se vzame železo v prašek stolčeno, ali pa železni opilki, kakoršnih je v vsaki materialni stacuni za male denarje dobiti, in se potem z močnim v vodi raztopljenim vodenim steklom (Wasserglas) v precej gosto testo pomešajo. Z tem testom se razpokline pomažejo. Če se razpokari deli morejo narazen vzeti, je še lažje delo. Razpokani robovi se z ovim testom dobro pomažejo in zopet steknejo. Razpoki so potem komaj poznati in kolikor bolj se razvročijo, toliko trdnješe se sprimejo in držé.

Krompirjevi kukec (Coloradekäfer, Doryphora decemlineata) se je prikazal tudi že v Evropi, kakor naznanja nemški poslanec c. kr. vladi. Gotovo se je preselil iz Amerike v Evropo na ameriških barkah z blagom, posebno pri prevažanju kuruze, kakor sporoča župan Bremenski. Od druge strani se tudi sliši, da je na mnogih posestvih na Švedskem ta mrčes pokončal ves krompirjev pridelek, ter veliko škodo napravil. Vlada zatoraj ponavlja strogo izvrševanje ukaza od 25. aprila 1875 gledé prepeljavanja krompirja iz Amerike. Sl. ministerstvo kmetijstva je naznanilo to c. k. kmet. družbam, in zaukazalo, da hitro naznanijo, ako bi se kaj takega kje opazilo.

Prodaja sadja z imenom. C. k. sadjo in vinorejska šola v Klosterneuburgu je upeljala prodajo sadja v Beču pri trgovcu za sadje Fr. Pokornyju tako, da bodo vedno vsa plemena sadja, katera se na Dunajskih vrtilih in v okolici nahajajo, razpložena z imenom. Kupcu bo na taki način mogoče spoznavati sadje po imenu, in se sezna-

niti z najzlahtnejšimi francoskimi in belgiškimi sadnimi plemení. Kdor bo hotel eno ali drugo pleme nasaditi si v svojem vrtu, dobil bo drevesce v Klosterneuburgu. To je res hvalevredna naprava!

Da se grozdje dolgo časa frišno ohrani rabijo na posestvu Rothšildovem na Francoskem sledeči način: V temni prozračni sobi napravljene so iz desk police. Na teh policah so za vrat obešene steklenice, katere so napolnjene z vodo. Grozd se odreže z nekoliko lesom in se vtakne v steklenice, kjer dolgo časa frišen ostane.

Sejmovi na Štajerskem 17. okt. v Pristovi; 18. okt. v Vojniku, v Mozirju, v Trbovljah; 19. okt. v Vidmu; 21. okt. v Celju, v Sevnici, pri sv. Petru pod sv. gorami.

Sejmovi na Koroškem. 18. okt. v Logavi, v Milstadtu; 21. okt. v Kotaričah; 23. okt. v Celoven, v Zabrdeah, v Gmündu, v Terbižu; 24. okt. v Lesniku; 28. okt. v Grebenju pri Weitersfeldu, v Brežah, pri št. Lenartu, v Sachsenburgu, v Kapli, pri sv. Mohorju; 30. okt. v Feldu.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Popravek oziroma preklic zastran Seidla.) Pred 7 leti je Seidl prevzel po smrti rajnega Pipuša vsa pisma in rekel, da bo vse vredil, vendar v 7 letih reda ni popolnem našel. Na vinograd v Gajbergu je vzel rajni Pipuš 1300 gld., obresti je plačeval Seidl in Pipuševa vdova mu je dajala kolje in denarje. Tukaj je v mojem dopisu v 41. številu „Slov. Gosp.“ bila pomota, ki se naj po sledečem poravnava. Pred 3 leti mu je dala 300 gld. naj bi od kapitala hranilnici 300 odplačal, pa Seidl je tiste 300 gld. pridržal in njih je letos v spomladi položil v hranilnico ter jej bukvé izročil in tudi obresti od 3 let po 6 %. Vendar sedaj Seidl nima ničesar zraven, ker je vse dr. Kocmutu izročila. V dopisu omenjene 3 gld. za cesarjevo podobo je dala Klamferea in Seidl še je g. Lopiča, učitelja pri sv. Križu, prašal, ali se dobi za 3 gld. cesarjeva podoba? Ker sem sedaj resnico natančno zvedel, popravim in prekličem, kar je bilo v mojem zadnjem dopisu krivega ali žaljivega. Križančan.

Iz Kostivnice. (Srenjski berič — svoje glavnež in nerednež. Kakor po drugod je tudi pri nas navada, da se ob času cerkvenih žegnovanj strelja. Streljanje pri takošnih priložnostih služi k povzdigi cerkvene slovesnosti; toda streljati se mora na varnem mestu, kder se nikomur kaka škoda ne godi. To že otroci vedo. Pri nas je drugače. Tukaj se je že zdavnej prostor za streljanje dober streljaj od cerkve proč po tistih ljudeh odločil, ki so po cesarskih postavah za cerkev in prostor okoli cerkve odgovorni. Naš srenjski berič, ki streljanje oskrbljuje, se za vse to čisto